

Könyvszemle

SIPOS JÚLIA GONDOZÁSÁBAN

A MÚLTBÓL ÁTÍVELŐ JÖVŐ

2018. november 14–15-én nagy érdeklődés mellett került sor a VIII. Magyar (Jubileumi) Jövőkutatási Konferenciára Budapesten *A múltból átívelő jövő* címmel. A konferenciát az MTA IX. Osztály Statisztikai és Jövőkutatási Tudományos Bizottság Jövőkutatási Tudományos Albizottsága rendezte.

A konferenciára elkészült impozáns, gazdag tartalmú, széles látókörű konferenciakötet nyolc részből áll.

Legelőbb *50 éves a magyar jövőkutatás – jubileumi előadások* fejezetcím alatt találunk négy tanulmányt (Simai Mihály, Erik F. Øverland, Nováky Erzsébet, Besenyei Lajos) a jövőkutatás hazai és nemzetközi tudományos hátteréről és a hazai jövőkutatás némileg egyenlőtlen fejlődéséről.

Kihívások a XXI. században fejezetcím alatt öt érdekes tanulmányt olvashatunk a földrajz jelentőségéről (Csizmadia Norbert): új multipoláris világrend, másféle összekapcsoltság és hálózatok; a magyar gazdaság kilátásairól (Lóránt Károly): a világ gazdasági és politikai átalakulása során hazánk lehetséges elhelyezkedése, mozgástere; a környezetbiztonságról (Szarka László): a globális-regionális-lokális természeti létfeltételek változása és azok hatása, erőforrásaink megőrzése; az egészségügyi kihívásokról (Hullám István, Schmidt Péter): a hazai lakosság egészségi problémái, helyzete; és a tudományos jövőkutatás körüli három sztereotípiáról (Tóth Attiláné).

A következő fejezet valamivel szűkebb szakkérdésekkel foglalkozik az Üzleti prognosztika és kvantitatív módszertan címmel. Ezen belül: a hitelintézetekről, bankszektorról (Kovács Levente); a konjunktúraciklusokról (Sipos Béla); a gazdasági előrejelzések problémáiról (Belyó Pál); a vállalatokról (Szalmáné Csete Mária); a munkaerő várható alakulásáról (Deák István); és a pénzügyi közvetítő szektor átalakulásáról (Juhász Zita).

A következő fejezetben (*Előrejelzés és foresight a kortárs jövőkutatásban*) Kristóf Tamás a vállalatok hosszú távú csödelőrejelzéséről írt tanulmányt. Havas Attila és K. Matthias Weberrel angol nyelvű cikkel jelentkeztek a szakterületen. Bartha Zoltán és S. Gubik Andrea a technológiai lehetőségek és a gyakorlatban megvalósuló fejlesztések között kapcsolatot teremtő innovációs folyamattal foglalkoznak. Érdekes az információs tanácsadó munkája is, erről

Mikulás Gábor ír. A „tárgyalásos jövőről” olvashatunk Kiss Endre tanulmányában, ami a globális „impériumok” kölcsönös és körkörös versengésének világába vezet. Módszertani kérdést vizsgál Pitlik László (*Konzisztencia-orientált előrejelzés és foresight a kortárs jövőkutatásban*), témája már a mesterséges intelligencia világát is magában foglalja. A makro, a mikro és a mezo a jövőkutatásban témáról Alács Péter írt. Hideg Éva, Mihók Barbara, Gáspár Judit, Schmidt Péter, Márton András és Báldi András jegyzik a *Jövőkutató szakértők értékelő szerepe az első hazai jövőfülkészési – Horizon Scanning – eljárásban* című tanulmányt, amely része a „Környezeti jövőkutatás: Magyarország 2050” című kutatásnak.

Retek Mihály a hajtóerők – a lehetséges jövőket nagymértékben befolyásoló vagy alakító trendek – meghatározásának módszereiről írt. Monda Eszter és Nováky Erzsébet jegyzik *A jövőkutatás és az információs rendszerek kapcsolatának értelmezése* című tanulmányt, amely a jövőkutatás és az informatika elméleti és módszertani kapcsolatának, összefüggéseinek bemutatása a szakirodalom feldolgozása, a fogalomalkotás és szakértői megkérdés alapján, történelmi visszatekintéssel. Márton András a jövőorientáltság szerepével foglalkozik a fenntartható energiagazdálkodásban. Csécsi Dávid társadalmi jellegű kérdést vizsgál: *A foresight mint eszköz a hajléktalanság kutatásában és kezelésében* címmel. Kovács Ádám Tamás „kellemesebb” témáról ír: az építészeti tervezés jövőjéről hazánkban a következő húsz évben. Elsősorban a tervezési folyamatot és ebben az építészek eltérő szerepét vizsgálja.

Külön fejezet foglalkozik az egészség kérdésével *A jövő kulcsa: az emberi egészség* címmel. Györffy Zsuzsa cikkében a 21. századi orvos-beteg kapcsolat, a digitális egészségügy kerül előtérbe.

A 6. fejezet a fiatalok jövőképeivel foglalkozik: *Fiatalok a jövőért?!* címmel. Ezen belül öt érdekes tanulmányt is olvashatunk. *A múltból átívelő jövő* címmel Tóthné Szita Klára tanulmánya összefoglalja a Felelősen a jövőért Virtuális Interdiszciplináris Kutatócsoport jövőre vonatkozó szcenárióit. Gáspár Tamás és Pataki Istvánné *Kicsi vagyok én, majd megnövök én...* címmel esettanulmányt közölnek a munka világáról a jövőben. Gál Jolán tizenhét-tizennyolc éves fiatalok jövővel kapcsolatos várakozásait foglalja össze *Hogyan látod a jövőt 20 és 50 év múlva?* címmel, amely szintén kérdőíves felmérés alapján készült. Hazai fiatalok jövőorientáltság-vizsgálatáról irányított *brainstorming* keretében Kristóf Tamás írt. E fejezetet Hullám István és Tóth Attiláné tanulmánya zárja a 2008-ban és 2018-ban, változatlan kérdőívvel végzett felmérések összehasonlításáról.

Az utolsó előtti rövid fejezetben *Kerekasztal beszélgetés a hazai jövőkutatás jövőjéről* fejezetcímmel Kristóf Tamás és Nováky Erzsébet szakirodalmi összefoglalóját olvashatjuk.

A konferenciakötet végezetül megemlékezik harminc elhunyt neves magyar jövőkutatóról. Az összeállítás Nováky Erzsébet, Tóth Attiláné és Tóthné Szita Klára gondos munkája.

(Nováky Erzsébet – S. Gubik Andrea szerkesztők: A múltból átívelő jövő VIII. Magyar (Jubileumi) Jövőkutatói Konferencia. 50 éves a magyar jövőkutatók, 2018. 2018. november 14–15. Konferenciakötet. Győr: Palatia Kiadó és Nyomda, 2018. 424 o.)

Györgypál Katalin

kandidátus, szerkesztő